

Autismekonference i Odense

SIKON 2019

29. - 30. april 2019

Landsforeningen Autisme
medlemsblad n. 1, 2019

 #SIKON19

30 års specialisering på autismerådet

Ikke opdateret

Heidi Thamestrup,
Landsformand for Landsforeningen Autisme

xxx

Olga Bogdashina åbnede for år tilbage et helt ukendt land af viden om sensoriske profiler og autisme. De sidste år har Olga fordybet sig i studier af autistiske menneskers oplevelse af "væren i verden", selvfølelse, spiritualitet og indre liv. Olgas bemærkelsesværdige konklusion er, at vi tolker det, vi ser, som deres tanker og følelser.

SIKON hylder specialiseringen

Siden 2015 har 5 specialiserede autismetilbud, dækkende en stor del af Danmark, arbejdet målrettet på at få øje på og udfolde livsperspektiver for autistiske mennesker.

Projektet har genereret helt ny og banebrydende viden, ikke bare i Danmark, men også i Europa og på verdensplan. For 30 år siden vidste vi ikke, at autisme var et handicap, der fulgte et menneske hele livet. Vi vidste heller ikke, hvor afgørende det er for autistiske mennesker, når der sker små ændringer i deres dagligdag.

Vi havde ikke vores opmærksomhed på, hvor meget tendenser i det omgivende samfund, pædagogiske metoder, livssyn og politik influerer på autistiske menneskers

sundhed. Eller hvor vigtigt det pædagogiske relationsarbejde - det professionelle blik på relationen - er for autistiske menneskers livskvalitet.

Alt det kan du få mere viden om på SIKON...

Heidi Thamestrup
Heidi Thamestrup

Indholdsfortegnelse

Plenum

Udfordringen ved autisme og relationer, Peter Vermeulen.	12
Redefinition af autismespektrumsforstyrrelser i det 21. århundrede, David Skuse.	13
Den autistiske stemme, Felix Munch.	14
Autism, anxiety and me, Dean Beadle.	15
Social læring - hvorfor er der så meget fokus på denne del og med hvilket formål?, Dorthe Hölck.	16
Relationel Koordinering.	17
og Feedback Informed Treatment, Marie-Louise Sto- chholm.	17
ICD 11 - et generelt overblik, Christian Stewart-Ferrer	18
Det eksplosive barn, Ross Greene.	19

Temagrupper

Woodbo - Bedre dokumentation, evaluering og effekt- målling af specialpædagogiske indsatser, Mehdi Owliaie og Linda Schwartz Larsen.	20
Hvad er social tænkning og hvem kan lære at tænke socialt?, Jannik og Lone Beyer.	21
EMDR/traumebehandling, Christian Stewart-Ferrer.	22
Aspergers, education and me, Dean Beadle.	23
Autisme og angst, Christina Sommer.	24
???, David Skuse.	25
Ungdomsuddannelser, Dorthe Hölck.	26
Autisme og relationer, Peter Vermeulen.	27

Autisme

De eksekutive funktioner, Ellen V. Christiansen.	30
Med aspien på job, Betina Marnow.	30
Autisme, kommunikation og konfliktforebyggelse – på japansk!, Christian Stewart-Ferrer og Sif Stewart-Ferrer.	31

Pædagogisk Udvikling

Udvikling af forældreprogram, Tove Lund Thomasen	32
Når familien rammes af skolevægning, Maiken Ziebell	33
Bevidst ikke dømmende opmærksomhed, Michael H. Kvistgaard	33
Autisme og selvmordsadfærd, Catrine Madsin	34
Mestringsstrategier, Anne Schwartzbach	34
Kravafvisende adfærd og skolevægning, Morten G. Oschlag	35
Hvor kommer nej'et fra?, Kamilla Kobæk	36
Tosprogethed ved autisme – en udfordring, som kan blive en styrke, Cecilia Brynskov	36
Samtale med unge, Ida Knakkegaard og Merete Kirkfeldt	37
Sensorisk bearbejdningsforstyrrelser hos børn og unge med autisme, Ingelis Arnsbjerg	38
Autisme, angst og OCD, Ken Jacobsen og Sophie Lykke	39
Visuelt støttende samtale, Annette Mæller	39
Når IQ'en skygger - IQ og eksekutive vanskeligheder Kirsten Krabek Frantzen og Victoria Wohlert	42
Skolefravær, Regnar H. Thisted, Birgit Willum, Tina Tønnesen	43
Autisme, stressforståelse og skolevægning, Insa Freese	44
Bryd isolationen, Mette Tellerup Larsen og Luise Juel	45
Rusmidler og autisme, Sine Ahfeldt Kjeldsen og Toke von Eitzen	46
Arousal, Kirsten Bundgaard	46
LA2 - implementering og cases, Charlotte H. Kaufmannas, Trine cervin, Majbritt Johansen	47
Hvem bestemmer egentlig over mig og mit liv? Det gør jeg!, Thomas Viskum	47

WakeUp

Legetræningen PLAY, Hanne Bendix og Rikke K. Pedersen	48
Mindfulness og skole, Susanne Hvidtfeldt og Birgit Isene	48
Børstning som metode til lindring af sansemodulationsforstyrrelser, Henriette Nowach og Julia Ebdrup	49

Mandag 29. april 2019

Tid	Plenum	Temagrupper	Autisme	Pædagogisk udvikling
8.30 - 9.30		Registrering 8.30 - 9.30		
9.30 - 9.55		Åbning 9.30 - 09.55		
10.00 - 10.55	Peter Vermeulen 10.00 - 10.55			
11.00 - 11.55	David Skuse 11.30 - 12.30	Mehdi Owliaie 11.00 - 11.55	Ellen V. Christiansen 11.00 - 11.55	Rikke Steensgard Kamilla Kobæk 11.00 - 11.55
12.00 - 12.55			Betina Marnow 12.30 - 13.30	Cecilia Brynskov Catrin Madsin 12.30 - 13.30
13.00 - 13.55	Felix Munch 13.30 - 14.30	Jannik og Lone Beyer 13.00 - 14.30		
14.00 - 14.55			Christian Stewart-Ferrer 14.00 - 14.55	Ida Knakkegaard Tove Lund Thomasen 14.00 - 14.55
15.00 - 15.55	Dean Beadle 15.30 - 16.55	Christian Stewart-Ferrer 15.30 - 16.30		Elina Sommer Anne Schwartzbach 15.00 - 15.55
16.00 - 16.55				
17.00 - 17.55		Dean Beadle 17.00 - 17.55		Charlotte Kaufmanas 17.00 - 17.55
18.00 - 18.55				
19.00 - 19.55	Gallamiddag og underholdning 19.30 - 24.00			

Mandag 29. april 2019

Tid	Pædagogisk udvikling	Pædagogisk udvikling	Marked/Event	Forplejning
8.30 - 9.30			Marked 8.30 - 10.55	
9.30 - 9.55				
10.00 - 10.55				
11.00 - 11.55	Annette Møller Regnar H. Thisted 11.00 - 11.55	Maiken Ziebell Sine A. Kjeldsen 11.00 - 11.55	Events og konkurrencer hos udstillere Tidspunkter oplyses på dagen.	
12.00 - 12.55				Frokostbuffet 11.30 - 12.55
13.00 - 13.55	Michael Kvistgaard Ingelis Arnsbjerg 12.30 - 13.30	Ken Jacobsen 12.30 - 13.30		
14.00 - 14.55	Thomas Viskum Insa Freese 14.00 - 14.55	Kirsten K. Frantzen 14.00 - 14.55		Frugt og kage 14.00 - 14.55
15.00 - 15.55	Mette T. Larsen 15.00 - 15.55	Kirsten Bundgaard 15.00 - 15.55		
16.00 - 16.55				Pause 16.00 - 16.30
17.00 - 17.55	Morten G. Oschlag 17.00 - 17.55			
18.00 - 18.55				
19.00 - 19.55	Gallamiddag og underholdning 19.30 - 24.00			

Tirsdag 30. april 2019

Tid	Plenum	Temagrupper	Autisme	Pædagogisk udvikling
8.00 - 8.55				WakeUp Hanne Bendix 8.00 - 8.55
9.00 - 9.55	Dorthe Hölck 9.00 - 9.55	David Skuse Christina Sommer 9.00 - 10.30	Christian Stewart-Ferrer 9.00 - 9.55	Rikke Steensgard Kamilla Kobæk 9.00 - 9.55
10.00 - 10.55	Marie-Louise Stockholm 10.30 - 11.30		Betina Marnow 10.00 - 10.55	Cecilia Brynskov Catrin Madsin 10.00 - 10.55
11.00 - 11.55			Ellen V. Christiansen 11.00 - 11.55	Ida Knakkegaard Tove Lund Thomasen 11.00 - 11.55
12.00 - 12.55	Christian Stewart-Ferrer 12.30 - 13.30	Dorthe Hölck Peter Vermeulen 12.00 - 13.30		
13.00 - 13.55				Elna Sommer Anne Schwartzbach 13.00 - 13.55
14.00 - 14.55	Ross Greene 14.00 - 15.30			
15.00 - 15.55	Hvad sker der på SIKON 2020? 15.30 - 15.55			
16.00 - 16.55				
17.00 - 17.55				
18.00 - 18.55				
19.00 - 19.55				

Tirsdag 30. april 2019

Tid	Pædagogisk udvikling	Pædagogisk udvikling	Marked/Event	Forplejning
8.00 - 8.55	WakeUp Susanne Hvidtfeldt 8.00 - 8.55	WakeUp Henriette Nowack 8.00 - 8.55	Marked 8.30 - 10.55	
9.00 - 9.55	Annette Møller Regnar H. Thisted 9.00 - 9.55	Maiken Ziebell Sine A. Kjeldsen 9.00 - 9.55		
10.00 - 10.55	Michael Kvistgaard Ingelis Arnsbjerg 10.00 - 10.55	Ken Jacobsen 10.00 - 10.55		
11.00 - 11.55	Thomas Viskum Insa Freese 11.00 - 11.55	Kirsten K. Frantzen 11.00 - 11.55	Events og konkurrencer hos udstillere	
12.00 - 12.55				Frokostbuffet 11.30 - 12.55
13.00 - 13.55	Mette T. Larsen Morten G. Oschlag 13.00 - 13.55	Kirsten Bundgaard Charlotte Kaufmanas 13.00 - 13.55		Tidspunkter oplyses på dagen.
14.00 - 14.55				
15.00 - 15.55	Hvad sker der på SIKON 2020? 15.30 - 15.55			
16.00 - 16.55				
17.00 - 17.55				
18.00 - 18.55				
19.00 - 19.55				

Vi tager forbehold for ændringer

Ross W. Greene foredrag

'Fra magt og kontrol til samarbejde og problemløsning'

Vi har igen i år valgt at starte SIKON konferencen allerede søndag d. 21. april 2019 med et foredrag af Ross W. Greene. Foredraget har titlen "Samarbejdsbaseret problemløsning – fra magt og kontrol til samarbejde og problemløsning."

Ross Greene har beskrevet sin metode "Samarbejdsbaseret problemløsning" først i bogen *Det eksplosive Barn* (4. udgave 2009) og siden i *Fortabt i Skolen* (2009). Grundantagelsen i bøgerne er, at "børn gør det godt, hvis de kan", og hvis de ikke kan, er det fordi de af omgivelserne, skolen og/eller deres forældre bliver mødt med forventninger, der overgår deres evner.

Metoden interesserer sig dermed også for den voksnes andel i kommunikationen med barnet.

Metoden omfatter to elementer:

- 1) at identificere uløste problemer i barnets liv og
- 2) at træne de nødvendige færdigheder hos barnet, så barnet fremover selv kan klare de udfordrende situationer.

Foredraget

Del 1

- Hovedtemaer og spørgsmål
- Hvorfor er udfordrede børn udfordrende? Forklaringer på udfordrende adfærd.
- Hvornår er udfordrede børn udfordrende? Sammenstød af to kræfter.

Del 2

- Klarlægge manglende færdigheder og uløste problemer: ALSUP (Analysis of lagging skills and unsolved problems)
- Holde styr på planen for problemløsning.

Del 3

- Overblik over planerne.
- Plan B: Empati-delen: Den voksne indkredser, hvad der er barnets anliggende eller ønske bag det uløste problem.

Del 4

- Definere den voksnes anliggende i barnets udfordring: Hvordan påvirker problemet barnet og/eller andre?
- Invitation fra voksen til barn: Komme frem til en realistisk løsning, der er tilfredsstillende for begge parter.
- Særlige emner:
 - Implementering af systemer: Start i det små
 - Plan B i forhold til børn uden alderssvarende tale- og sprogforståelse.
 - Hvordan trænes færdigheder, så barnet fremover selv kan klare de udfordrende situationer?

Program for dagen

Tid og sted

Søndag 21. april 2019

Odeon i Odense

- 10.00 - 10.30 Ankomst og morgenmad
- 10.30 - 12.30 Ross Greene oplæg del 1 & 2
- 12.30 - 13.30 Frokost
- 13.30 - 14.30 Ross Greene oplæg del 3
- 14.30 - 15.00 Kaffepause
- 15.00 - 16.00 Ross Greene oplæg del 4
- 16.00 - 17.00 Spørgsmål og afrunding

Pris kr. 995,-
inkl. morgenmad, frokost,
kaffe/te og kage

Udfordringen ved autisme og relationer 29. april kl. 10.00 - 10.55

Peter Vermeulen

Konsulent hos Autisme Centraal

At indgå i relationer, specielt intime relationer, er en barsk udfordring for mennesker med en autismespektrumforstyrrelse. Mange af de færdigheder og den viden, som neurotypiske personer synes at udvikle ubeværet og spontant, blokeres af den måde, en autistisk hjerne opfatter verden på.

Vi vil undersøge de udfordringer, som autistiske mennesker møder, når de opbygger relationer til andre mennesker. Vi ser på, hvordan mange af disse udfordringer hænger sammen med den specifikke måde, information bearbejdes på i den autistiske hjerne, som vi kalder 'kontekstblindhed'.

Emner

- Succes i relationer: Et spørgsmål om mere end sociale færdigheder og Theory of Mind!
- Relationer: Det ultimative eksempel på et åbent system, og derfor et mysterie og en udfordring for en hjerne, der er kontekstblind.
- Relational kompetence: Ikke et spørgsmål om at vide, hvordan man skal reagere, men om at være god til at gætte. At gætte kontekstfølsomt.

Plenum

Redefinition af autismespektrumsforstyrrelser i det 21. århundrede 29. april kl. 11.30 - 12.30

David Skuse

Professor, Leder af Behavioural and Brain Sciences

Termen 'autisme' blev først en særskilt diagnostisk kategori i 1980 (DSM-III), selvom Kanner og Asperger beskrev de karakteristiske egenskaber næsten 40 år tidligere.

Indtil for nylig er klassifikationssystemer blevet defineret i USA og af WHO ud fra en triade af forstyrrelser. Disse omfatter social interaktion, social kommunikation samt en blanding af stereotyp og gentagelsespræget adfærd. I senere revisioner af de diagnostiske systemer indføres diagnoser, som f.eks. Aspergers syndrom.

I maj 2013 lavede The American Psychiatric Association imidlertid et revideret system (DSM-5). Den nye definition beskriver blot en enkelt overordnet diagnose: Autismespektrumsforstyrrelser. Underkategorier er ikke længere anerkendt. DSM-5 beskriver autisme som bestående af mange tilstande

med forskelligartet oprindelse, som deler karakteristiske adfærdstræk og kognitive kendetegn.

WHO har for nylig (2018) udgivet deres egne retningslinjer online til at klassificere autismespektrumsforstyrrelser. Disse er indtil videre ufærdige og foreløbige. En international gruppe af eksperter i autisme rådgav WHO og formede kriterierne for autismespektrumsforstyrrelser. Deres retningslinjer er ikke blevet fuldt implementeret endnu.

I denne gennemgang vil jeg vurdere disse anbefalinger. Jeg vil se på, hvordan de passer sammen med og afviger fra DSM-5. Jeg vil slutteligt diskutere, hvorfor autisme som begreb bør omformuleres i det 21. århundrede.

Den autistiske stemme

29. april kl. 13.30 - 14.30

Felix Munch

Autismekonsulent

Fagpersoner og pårørende til autistiske mennesker sætter en stolthed i at lytte. Det sker i det små, i hverdagen, i samarbejdet. Har vi også spurgt og lyttet, når samarbejdet etableres? Når vi uddannes til samarbejdet, og når mål sættes? Hvad sker hvis vi forpligter os til at opsøge den autistiske stemme og inddrage den alle steder, hvor viden er og beslutninger træffes? Og hvorfor har vi ikke allerede gjort det?

Autistiske mennesker har kæmpet i mange år, for at få deres fællesskaber etableret og deres stemmer hørt.

- Hvorfor er det svært at inddrage, spørge og lytte?
- Hvorfor er det ikke let at inddrage, spørge og lytte?
- Kan vi kvalificere en indsats og et samfund uden at gøre det?

Plenum

Autism, anxiety and me

29. april kl. 15.30 - 16.55

Dean Beadle
Journalist

I dette oplæg vil Dean undersøge, hvorfor ængstelse er så fremherskende hos autister. Han vil give os indblik i, hvordan ængstelsen føles og også fortælle os, hvordan vi spotter ængstelse hos autister. Han vil foreslå forskellige måder til at reducere ængstelse hos autister.

Dean vil bruge sine egne erfaringer som autist for at give et personligt perspektiv på dette emne. Oplægget er et humoristisk, praktisk og provokerende indlæg, som vil give et nyt indblik ind i, hvordan verden ser ud for en autist.

I 2017 skrev Dean dette digt om ængstelse:
*Anxiety isn't just pacing and sweating
Sometimes its an endless list of rituals which
invade your day
Checking every plug socket is off once, twice,
a hundred times
A pervasive fear of unknown and uncertain
threat*

*Anxiety isn't just pacing and sweating
Sometimes its ignoring the phone and cutting
yourself off from the world
Leaving groceries if the supermarket fridge
door has been left ajar*

*Smothering yourself in antibacterial gel and
hoping not to be touched*

*Anxiety isn't just pacing and sweating
Sometimes its laying in the bath for ninety
minutes because returning to the day is too
much*

*Logistics seeming like mini everests between
you and getting on
Putting off the smallest tasks until tomorrow*

*Anxiety isn't just pacing and sweating
Sometimes its permanently being in the line
of fire
A court room where you're the judge and
jury and still get sentenced
Constant questions- did I say the right thing,
do the right thing, was I wrong?*

*Anxiety isn't just pacing and sweating
Its that and so much more*

Dean vil også snakke om autistisk glæde. Han mener, at autister kan føle et niveau af lykke, som de fleste ikke-autister aldrig oplever. Han fortæller, hvad der giver ham autistisk glæde og vil fremhæve vigtigheden af at værdsætte og opfordre til autistisk glæde hos andre autister.

Social læring - hvorfor er der så meget fokus på dette og med hvilket formål? 30. april kl. 9.00 - 9.55

Dorthe Hölck

Autismekonsulent Go Between

Social læring - hvorfor er der så meget fokus på denne del og med hvilket formål?

I denne workshop retter jeg fokus mod at perspektivere hvorfor det kan være relevant at give mulighed for læring i håndtering af de sociale forventninger vi har til hinanden. Jeg vil gerne i dialog omkring hvordan vi tilrettelægger social læring og hvorfor vi gør det.

Jeg oplever ofte at forskellige kursustilbud er målrettet mod, at give metoder til at få mennesker med ASF til at opføre sig som neurotypiske mennesker (os der ikke har autisme).

Jeg stiller spørgsmålet, er det den rigtige vinkel på social læring?

I denne workshop deler jeg ud af min erfaring til dette både i forhold til børn unge og voksne med autisme. Jeg belyser

via konkrete eksempler, hvordan jeg altid arbejder med begrebet 'go between' - hvilket betyder, at personen med autisme ikke lades alene i ansvaret om at udvikle socialforståelse. Det bør ske i sameksistens, hvor fokus målrettes den konkrete kontekst.

Mit fokus i denne workshop er følgende:

- Vi bør arbejde for autismen og ikke imod, når vi arbejder med social læring.
- Vi bør sondre mellem social dannelse, håndtering af sociale normer og social læring til den konkrete kontekst.
- Personen med autisme bør ikke lades alene i ansvaret for at få det sociale til at fungere.
- Der vil være en case fra et barn, en ung og en voksen med autisme.

Jeg vil rigtig gerne i dialog, med jer i denne workshop, så jeg håber I vil byde ind med jeres erfaringer, så vi kan lære af hinanden.

Plenum

Relationel Koordinering og Feedback Informed Treatment 30. april kl. 10.30 - 11.30

Marie-Louise Stochholm

Cand.scient.soc. i psykologi og socialvidenskab

Workshoppen stiller skarpt på borgerinddragelse og det tværfagligt samarbejde. Disse to komponenter har afgørende betydning for, om vores hjælp og støtte til en borger rent faktisk kommer til at virke efter hensigten. På workshoppen introduceres to metoder, der begge har fokus på samarbejds kvalitet og struktur. I mit samarbejde med unge og voksne med ASF har specielt kombinationen af disse metoder været hjælpsom.

Relationel Koordinering sætter fokus på samarbejdet med og omkring borgeren, hvor der fokuseres på samarbejds kvalitet for alle involverede parter i den pågældendes liv. Netop manglen på konstruktiv tværgående samarbejde kan betyde, at borgere mister muligheden for udvikling og at der er manglende kvalitet i indsatsen, hvilket kan have vidtrækkende konsekvenser for den enkeltes hverdagstrivsel. I en travl og kompleks hverdag kan delmålene for den enkelte faggruppe let komme til at overskygge de fælles mål, den fælles problemforståelse og de fælles strategier, hvilket kan føre til u hensigtsmæssige arbejdsgange, nytteløse indsatser, manglende inddragelse af hinandens fagligheder osv. Den enkelte borgers udvikling og trivsel er

således afhængig af kvaliteten af de tværgående relationer. Det er således ikke et spørgsmål, om man har det godt sammen, men om man gør det godt sammen.

Relationel Koordinering er en metode, der afdækker den relationelle koordinering og giver overblik over udfordringerne i samarbejdet. Fokus rettes derhen, hvor forbedringsmulighederne er størst, således at borgerens hverdagstrivsel og udviklingsmuligheder øges. Det har konkret indflydelse på borgerens hverdag, når det tværgående samarbejde er optaget af at designe og iværksætte specifikke indsatser, der styrker den samlede pædagogiske eller socialfaglige indsats.

Feedback Informed Treatment (FIT) stiller også skarpt på samarbejdet og er en evidensbaseret metateoretisk metode, som kombinerer udviklingen af kommunikative kompetencer hos borgere med et fokus på borgeroplevelt trivsel og egenkontrol. FIT spørger systematisk og vedblivende til borgerens oplevelse af indsatsen og opsøger borgerens kritik og negative feedback.

Det er kun den enkelte borger, som kan afgøre om han/hun føler sig mødt, respekteret og forstået i mødet med de fag-professionelle. Forskning viser, at effekten af indsatserne/tilbuddet/ behandlingen bliver målbart større, når borgeren oplever sig mødt.

ICD 11 – et generelt overblik 30. april kl. 12.30 – 13.30

Christian Stewart-Ferrer, *Klinisk Psykolog, cand.mag., Dip.Ed.*

Inden for autismeområdet, men ikke kun dér, har man imødeset ICD-11 med lige dele forventning og utryghed: Hvad kommer der til at ske med de nuværende diagnoser? Kommer ICD-11 til at følge DSM-5, der kom for nogle år siden – eller bliver det noget helt tredje? Og ikke mindst: Hvornår kommer ICD-11?

Dette oplæg beskriver ICD-11 generelt, og er således møntet på dem, der gerne vil vide mere om, hvad tankerne bag ICD-11 er, og hvad det kommer til at betyde som helhed. Med andre ord er indholdet i dette oplæg et

andet end det, der bliver præsenteret af **David Skuse** som har fokus specifikt på autismsens stilling i ICD-11.

Oplægsholder er Christian A. Stewart-Ferrer, aut. psykolog, specialist og supervisor i psykoterapi og i klinisk børnepsykologi. Han er ekstern lektor i psykologi ved Syddansk Universitet og tidl. specialist-leverandør til VISO.

Det eksplosive barn og samarbejdsbaseret problemløsning

30. april kl. 14.00 - 15.30

Ross W. Greene

Ph.D.

Kan eksplosive børn hjælpes til at nærme sig problemer på en mere organiseret, mindre impulsiv måde, så de eksploderer mindre hyppigt? Bestemt! Men ikke ved hjælp af klistermærker som belønning eller stuearrest som straf.

Børn prøver ikke bevidst at være utilpassede; de bliver snarere overvældet af de følelser, der er forbundet med frustration, og de har svært ved at anvende en rationel tankegang, før de falder til ro.

Vi fortæller ofte eksplosive børn og deres forældre og lærere, at der kun er to regler, de skal overholde: Regel nummer to: Tænk klart, selv når du er mest frustreret. Regel nummer et: Forbliv rolig nok til at kunne overholde regel nummer to.

I dette plenumoplæg vil Ross Greene tale om det eksplosive barn og behandlingsmetoden "Samarbejdsbaseret problemløsning"

Woodbo - Bedre dokumentation, evaluering og effektmåling af specialpædagogiske indsatser

29. april kl. 11.00 - 11.55

Mehdi Owliaie, Institutleder,
Det Nationale Autismeinstitut
Linda Schwartz Larsen, Faglig leder,
Det Nationale Autismeinstitut,
Søren Haubek, direktør, Woodbo,

Gennem de seneste år har der været øget fokus på arbejdet med kvalitetssikring, evaluering og resultat-dokumentation af specialpædagogiske indsatser på såvel dag- som døgninstitutionsområdet. Dette har afstedkommet et behov for platforme og dokumentationsmodeller i den specialpædagogiske praksis.

Woodbo er en moderne it- platform til både specialpædagogiske områder og social-, sundheds- og omsorgssektoren. Woodbo giver ledelse og medarbejdere det bedst mulige overblik ved at tilbyde en samlet adgang til de daglige journaler, opgaver,

indsatsområder, dokumenter, handleplaner og medicineringer samt andre specialpædagogiske og administrative områder.

I denne temagruppe vil du få et indblik i anvendelsen af Woodbo samt de specialpædagogiske overvejelser, der ligger bag Woodbo.

Temagruppen er særligt målrettet ledere og medarbejdere på institutioner, der overvejer at implementere en it-plattform som værktøj i dokumentationen af specialpædagogiske indsatser.

Hvad er social tænkning, og hvem kan lære at tænke socialt? 29. april 13.00 - 14.30

Jannik Beyer, Uafhængig rådgiver for kommuner og regioner

Lone Beyer, Seniorkonsulent ved Børne- og Ungdomsforvaltningen, Valby-Vesterbro-Kgs. Enghave, Københavns Kommune

Vi tager for givet, at evnen til at navigere socialt udspringer af en slags "intuitiv social radar", som børn enten opbygger inden for de første tre leveår eller må undvære resten af livet. Men social tænkning og udvikling er en dynamisk proces, som varer livet igennem og intuition er heldigvis ikke den eneste tilgang, vi har til at tolke os selv og den verden, der omgiver os. Heldigvis, fordi vi ved, at mindst 10 % af en årgang har svært ved at læse det sociale samspils mange usynlige koder, når de starter i skolen. Blandt disse er børn inden for autismespektret den mest udsatte gruppe. Vi beder ofte børn være opmærksomme, vise respekt, lege og samarbejde med kammeraterne og om at deltage aktivt i gruppesammenhænge. Hvis børn alligevel agerer anderledes end vi forventer, appellerer vi til deres sociale tænkning og forståelse: "Du kan da godt forstå, ... kan du ikke?"

Men social opmærksomhed, samarbejde, hensyntagen osv. er komplekse, sociale begreber, som er sammensat af mange forskellige funktioner, fx. at kunne

- forstå og give udtryk for egne tanker og følelser
- indgå i opgaver, som ikke er selvvalgte
- rumme uro og ubehagelige følelser
- lytte aktivt til andres tanker og følelser
- samarbejde og forhandle om leg/opgaver

De seneste 20 år har vi stiftet bekendtskab med forskellige konkrete ideer og metoder (Sociale historier, KAT-kassen m.m.), som har bidraget positivt i arbejdet med at udvikle dele af de sociale kompetencer.

Med Michelle Winners "Social Tænkning" har vi fået en sammenhængende, systematisk opbygget tilgang, som kan bruges direkte indenfor både det almene og det specialiserede område.

Indenfor det almene område, blev der i efteråret 2017 igangsat et projekt for 14 daginstitutioner (vuggestuer og børnehaver) i København. De 14 institutioner er udvalgt, med henblik på at tilbyde en tidlig indsats, målrettet socialt udsatte og sårbare børn. Der arbejdes ud fra en fælles forståelse af social tænkning, dvs. at vi gør os tanker om hinanden og reagerer på hinanden.

På specialskoleområdet har Frejaskolen gennem adskillige år arbejdet konkret ud fra social tænkning. Frejaskolen har formået at give børnene en fælles oplevelse af, hvad det vil sige at være en del af en gruppe og, hvor vigtigt det er at kunne afstemme sine ønsker og planer med andre. Dette arbejde videreføres på ungdomsområdet, hvor Ungdommens Uddannelsesvejledning samarbejder med en række efterskoler, HF-tilbud og STU-ordninger.

I oplægget indrager vi en række konkrete praksiseksempler i form af video, fotos og beskrivelser, lige som der vil blive givet en indføring i tankegangen bag social tænkning.

EMDR/traumebehandling 29. april kl. 15.30 - 16.30

Christian Stewart-Ferrer, *Klinisk Psykolog, cand.mag., Dip.Ed.*

De fleste forbinder traumer og PTSD med krig, vold og trafikulykker – hvilket også er helt rigtigt. Men der er stadig større opmærksomhed på – også i den kommende ICD-11 – at traumer også kan opstå via mobning og svigtoplevelser i skole og på arbejdspladser – og at dette i lige så høj grad kan føre til flashbacks, hyppige mareridt og genoplevelse af fortiden i nuet.

Dette er ikke mindst relevant indenfor autismespektret, hvor en forfærdende høj andel af såvel børn som voksne på autismespektret bærer rundt på traumer, som også mange år senere fortsat giver forpinthed og uro i sociale situationer.

Behandlingsformerne for denne type traumer er de samme som for krigstraumer, og der ses heldigvis gode resultater også for mennesker med autisme.

Oplægsholder er Christian A. Stewart-Ferrer, der er aut. psykolog, specialist og supervisor i psykoterapi og i klinisk børnepsykologi samt ekstern lektor ved Institut for Psykologi på Syddansk Universitet. Han er i privat praksis i Odense, og arbejder bl.a. med traumebehandling via EMDR – ikke mindst med autistiske børn, unge og voksne, hvis traumer fra mobning m.m. netop var årsagen til, at han valgte at uddanne sig inden for traumebehandling! Christian har selv autismespektrumdiagnosen Aspergers Syndrom, og har udrett og behandlet med-autister i en årrække.

Aspergers, education and me

29. april kl. 17.00 - 17.55

Dean Beadle,
journalist

I denne temagrube deler Dean sine erfaringer som autistisk skoleelev i England i 1990'erne. Dean var både verbalt og indlæringsmæssigt kompetent, og derfor overså fagpersoner ofte hans sociale og følelsesmæssige behov. Dean er helt overbevist om, at børns sociale og følelsesmæssige behov er lige så vigtige som deres faglige udvikling. Dean analyserer, hvilke sociale og følelsesmæssige udfordringer autistiske elever måske vil møde og han kommer ind på, hvordan fagpersoner bedst kan støtte dem i klasselokalet.

Dean vil tale om adfærd. Han er overbevist om, at uhensigtsmæssig adfærd er et tegn på, at behov ikke opfyldes. Han mener, at samfundet fokuserer for meget på typen af adfærd, i stedet for at forsøge at forstå, hvorfor autistiske børn opfører sig, som de gør. Fagpersoner, der søger at forstå og opfylde autisters særlige behov, er den eneste vej frem.

Dean's skoletid var fyldt med fagpersoner som straffede ham hårdt, fordi de ikke forstod, at hans adfærd var styret af, at han kæmpede for at forstå verden omkring sig.

Dean gik i en traditionel skole i hele sit skoleliv. Han mener, at vellykket inklusion er at tilpasse skoleomgivelserne til autistiske børns behov. Dette omfatter uddannelse af fagpersoner indenfor sansemæssige behov, sociale/følelsesmæssige behov, angst og uro.

Det er vigtigt at fokusere på forudsigelig struktur, som fx visuelle skoleskemaer. Heldigvis har Dean arbejdet med mange skoler, som sørger for gode rammer for autistiske elever. Men det er langt fra alle skoler der er godt nok med.

Visse børn trives bedst i mindre, specialiserede omgivelser, og det skal opfyldes i videst muligt omfang. Vi må sørge for, at alle børn har adgang til de rette indlæringsomgivelser. Én løsning passer ikke til alle.

Dean er en stor fortæller for støttelærere. Han mener, at stærke, professionelle forhold mellem støttelærere og autistiske elever er altafgørende både for trivsel og faglig fremgang. Dean vil fortælle om hans egne støttelærere og den kæmpestore forskel de har haft for ham.

Støttende forældre er også altafgørende, og det er vigtigt med et godt forhold mellem forældre og skolepersonale. Deans egen historie beviser dette, idet hans forældre efter megen kamp blev anerkendt for deres gode forældreskab.

Dean vil gennem humoristiske anekdoter fra sin egen skoletid give jer underholdende og tankevækkende indsigt i, hvad skolelivet kan være for autistiske elever. Og han vil fortælle hvordan autistiske elever bedst støttes i undervisningen, så skoletiden bliver både god og vellykket.

Autisme og angst

30. april kl. 9.00 - 10.30

Christina Sommer

Psykologisk Ressourcecenter

Personer med ASF (autisme spektrum forstyrrelser) oplever ofte, at deres hverdage er fyldt med uforudsigelige oplevelser, som påvirker deres nerve- og sansesystemer på en gennemgribende måde, som kan være meget voldsom og ubehagelig og gøre, at personen enten vægrer sig eller bliver mere udadrettet ift. at undgå ubehaget.

Dette bliver ofte tolket som angst, hvor det i virkeligheden er autismen, der spiller ind og ikke er blevet mødt, f.eks. ved mangel på forudsigelighed eller sanseforstyrrelser.

- Så hvornår er det autismen og mangel på strategier og forståelse?
- Hvornår er det regulær angst?
- Hvordan kan vi som fagpersoner og pårørende blive bedre til at skelne mellem angst og autisme, for i sidste ende at blive bedre til at støtte og hjælpe i praksis?

Psykologisk konsulent Christina Sommer giver konkrete værktøjer til at blive bedre til at opklare dette komplekse symptom overlap, og giver inspiration til forskellige strategier, der kan arbejdes med i praksis.

Redefinition af autismespektrumsforstyrrelser i det 21. århundrede

30. april kl. 9.00 - 10.30

David Skuse

Professor, Leder af Behavioural and Brain Sciences

Termen 'autisme' blev først en særskilt diagnostisk kategori i 1980 (DSM-III), selvom Kanner og Asperger beskrev de karakteristiske egenskaber næsten 40 år tidligere.

Indtil for nylig er klassifikationssystemer blevet defineret i USA og af WHO ud fra en triade af forstyrrelser. Disse omfatter social interaktion, social kommunikation samt en blanding af stereotyp og gentagelsespræget adfærd. I senere revisioner af de diagnostiske systemer indføres diagnoser, som f.eks. Aspergers syndrom.

I maj 2013 lavede The American Psychiatric Association imidlertid et revideret system (DSM-5). Den nye definition beskriver blot en enkelt overordnet diagnose: Autismespektrumsforstyrrelser. Underkategorier er ikke længere anerkendt. DSM-5 beskriver

autisme som bestående af mange tilstande med forskelligartet oprindelse, som deler karakteristiske adfærdstræk og kognitive kendetegn.

WHO har for nylig (2018) udgivet deres egne retningslinjer online til at klassificere autismespektrumforstyrrelser. Disse er indtil videre ufærdige og foreløbige. En international gruppe af eksperter i autisme rådgav WHO og formede kriterierne for autismespektrumforstyrrelser. Deres retningslinjer er ikke blevet fuldt implementeret endnu.

I denne gennemgang vil jeg vurdere disse anbefalinger. Jeg vil se på, hvordan de passer sammen med og afviger fra DSM-5. Jeg vil slutteligt diskutere, hvorfor autisme som begreb bør omformuleres i det 21. århundrede.

Ungdomsuddannelser

30. april kl. 12.00 - 13.30

Dorthe Hölck

Psykologisk Ressourcecenter

Hvordan går det med at inkludere unge med autisme i ungdomsuddannelserne?

I denne workshop retter jeg fokus mod det faktum, at flere og flere unge med autisme forventes at tage en ungdomsuddannelse. Det giver et særligt fokus og dermed et særligt pres på de unge i forhold til leve op til politikernes forventninger til, at de gennemfører en ungdomsuddannelse.

Jeg er så heldig, at jeg støtter en del unge i alderen 15 til 30 år. Det er jo den alder, hvor det at tage en uddannelse, er i fokus. Det bliver mere og mere klart for mig, at de ordinære uddannelsesstilbud ikke i tilstrækkelig grad er gearet til at tage i mod unge med autisme.

Det giver et kæmpe pres både på de unge med autisme, men også på uddannelsesstederne. Desværre er der en tendens til at den part, der for alvor har noget på spil og derfor skal yde max, har de dårligste betingelser. Den part jeg skriver om, er naturligvis den unge med autisme.

Kom ind til denne workshop, hvis du har interesse i og gerne vil tænke kreativt i forhold til unge med autisme og ungdomsuddannelser.

Jeg er så heldig, at jeg i denne workshop har en ung kvinde med autisme med mig. Det betyder, at I både kan få et fagligt og et indefra perspektiv på følgende problemstillinger;

- Hvordan kan vi forberede unge med autisme til at kvalificere deres valg af ungdomsuddannelse?
- Hvordan kan vi kvalificere uddannelsesstederne til at tage i mod unge med autisme?
- Hvordan kan vi sikre, at de støttemuligheder der findes – reelt bliver en støtte for den unge med autisme?
- Hvordan kan vi engagere de neurotypiske unge, så de støttes i at inkludere de unge med autisme?
- Ungdomsuddannelser for unge med autisme – er det løsningen?
- Hvordan støtter vi de unge med autisme til at håndtere de mange sociale udfordringer, der dannes i et neurotypisk uddannelsesmiljø?

Autisme og relationer

30. april kl. 12.00 - 13.30

Peter Vermeulen

Konsulent hos Autisme Centraal

I indlægget under Plenum undersøgte vi udfordringerne i (intime) relationer for mennesker med autisme. Med udgangspunkt i denne viden beskrives her nogle generelle principper til at hjælpe mennesker med autisme til at forstå og opbygge forhold til andre mennesker.

Vi vil især fokusere på vigtigheden af at tydeliggøre de abstrakte, ikke-udtalte og kontekstafhængige regler og elementer i relationer. Vi vil præsentere et nyt ”psyko-uddannelsesprogram” udviklet til unge og voksne med autisme.

Emner

- Viden er magt: Vigtigheden af psyko-uddannelse i relationer.
- Hvorfor vi er nødt til at tydeliggøre selv de mest åbenlyse ting omkring relationer.
- Hvordan hjælper vi mennesker med autisme med at forstå kompleksiteten i (intime) relationer?
- Undervisning i social og relationel kompetence: Mere end bare at øge ”caressability-faktor” hos mennesker med autisme.
- Undervisning i høflighed og venlighed – eller andre grundlæggende sociale færdigheder såsom at lyve, sladre og tænke på sit omdømme.

Hvordan hjælper vi mennesker med autisme til at forstå kompleksiteten i intime relationer?

De eksekutive funktioner

29. april kl. 11.00 - 11.55

30. april kl. 11.00 - 11.55

Ellen Vallentin Christiansen

Autie Rebus positiv - et personligt foredrag om livsfilosofi, strategitænkning og det at finde sig selv og sin retning i livet. Når man får en autismediagnose, får man en label. Det er en velkendt sætning at "man skal kigge om bag diagnosen, og se mennesket bag". Men hvad betyder det egentlig i henholdsvis, tanke, ord og praksis?

Når jeg er ude at holde foredrag, får jeg ofte spørgsmålet "Hvordan er du nået så langt i forhold til din personlige udvikling?" "Hvordan kan du være så positiv?" eller jeg bliver spurgt: "Hvordan får jeg mit barn/mig selv/min partner/min borger ud af det negative tankemønster og hjulpet med at skabe glæde i hans/hendes liv?"

Efter at jeg tidligere i en række forskellige personlige foredrag har fokuseret på autismen, og hvordan den påvirker min hverdag, vil jeg i dette foredrag fokusere på mit menneskesyn, livsfilosofien, mine værdier, og tanker, og hvordan dette som helhed og fundament påvirker min autisme. Hvad er det, der lige i mit tilfælde gør, at jeg klarer nogle ting – mod alle odds. Hvilke tanker tænker jeg. Hvilke mantraer forfølger jeg? Hvordan giver det mig en oplevelse af at leve et positivt og godt liv?

Det er svært at sætte på formel og i skema, men jeg vil med dette foredrag forsøge at tydeliggøre det, jeg gør i praksis, så du/I måske kan lade jer inspirere og tage det med i værktøjskassen i arbejdet med den personlige udvikling hos mennesket bag diagnosen.

Med asprien på job

29. april kl. 12.30 - 13.30

30. april kl. 10.00 - 10.55

Betina Marnow

Mit navn er Betina Marnow, og jeg blev diagnosticeret med Aspergers syndrom for fem år siden.

Mit uddannelses- og arbejdsliv har altid været fyldt med bristede ambitioner og nederlag, når jeg gang på gang måtte sygemelde mig med stress og angstsymptomer.

Jeg er af og til blevet opfattet som doven og arbejdssky, også af mig selv, når jeg igen og igen måtte opgive, fordi jeg ikke

kunne opfylde de krav, som der blev stillet til mig. Til sidst blev jeg syg. Rigtigt syg. Og først der, blev jeg udredt og fik stillet min diagnose. For første gang nogensinde trives jeg arbejdsmæssigt efter et langt forløb med sygemelding og ressourceforløb. Jeg fik tilkendt fleksjob sidste år, og arbejder nu i et konsulentfirma.

Jeg vil dele ud af mine erfaringer omkring først at opnå dette i en alder af 45 år, efter at have brugt hele mit liv på at tænke, at jeg ikke havde nogen værdi på arbejdsmarkedet.

Autisme og parforhold

29. april kl. 14.00 - 14.55
30. april kl. 9.00 - 9.55

Christian Stewart-Ferrer, Klinisk Psykolog, cand.mag., Dip.Ed.

Sif Stewart-Ferrer, cand.mag. i filosofi og antropologi

Der flourer mange myter (ikke mindst på diverse hjemmesider), men også mange reelle erfaringer omkring autisme og parforhold. Dette oplæg kommer omkring spørgsmålene, hvorvidt man skal indgå i parforhold? Og hvordan man i givet fald finder vej ind i parforhold, hvor enten den ene eller den anden eller begge parter har autisme.

Emnet vil blive belyst dels ud fra litteraturen på området, dels oplægsholdernes egne livserfaringer fra for- og nutid.

Christian Stewart-Ferrer er klinisk psykolog, cand.mag., Dip.Ed. og er i privat praksis ved "Tidens Psykologer" i Odense. Sif Stewart-Ferrer er cand.mag. i filosofi og antropologi. De er begge autister (Aspergers Syndrom), er begge erfarne oplægsholdere på SIKON m.m. og er begge gift – med hinanden.

De har begge tidl. erfaringer med parforhold med ikke-autister og har gennem flere år i fællesskab reflekteret over, hvad det betyder at være autist i parforhold, og hvilken betydning det har, om partneren er indenfor eller udenfor spektret.

Autisme, kommunikation og konfliktforebyggelse – på japansk!

Som professionel og som pårørende er det ikke altid let at finde vej i en dialog med autister. Man kan ofte føle, at man ender i en skyttegravskrig, hvor det også kan være mere end svært selv at bevare roen og ikke lade sig rive med af affekt-smitte.

Denne workshop beskriver og demonstrerer en tilgang, udviklet i Japan i sidste århundrede, som både beforder dialog, dæmper den andens anspændthed, og viser, hvordan man selv holder sin psykiske balance (eller genfinder den). Tilgangen er den unikke, ikke-voldelige japanske kampkunst aikido, som faktisk blev udviklet med det formål at befordre fredelig sameksistens, og som workshoplederne har fundet inspiration i til kommunikationsbrug gennem mange år. I

parentes bemærket tiltrækker aikido ikke så få autister på grund af den rolige, overskuelige interaktion og den japanske kultur og æstetik, som er integreret i aikido i ganske særlig grad.

Udover at være klinisk psykolog i privat praksis er Christian Stewart-Ferrer instruktør (4.dan) i en aikido-dojo. Sif Stewart-Ferrer er cand.mag. i filosofi og antropologi og instruktør-assistent i aikido (1.dan). Begge har Aspergers syndrom, er drevne oplægsholdere på SIKON m.m., og har erfaring med at undervise i dagens emne gennem mange år – både for erhvervsfolk og for mennesker, der enten familiært eller professionelt omgås autister.

Udvikling af forældreprogram

29. april kl. 14.00 - 14.55

30. april kl. 11.00 - 11.55

Tove Lund Thomassen

Leder i specialbørnehaven Birken, Aalborg

Specialbørnehaven Birken har med stor succes udviklet et forældreprogram, som inddrager forældre og bedsteforældre i den pædagogiske behandling af barnet.

I Specialbørnehaven Birken har man over de sidste 3 år gjort sig erfaringer med udviklingen af et særligt tilrettelagt forældreprogram, som er blevet en meget stor succes i form af positive forandringer i trivsel og udvikling hos både barn, forældre og nærmeste pårørende.

Over 5 moduler ledes forældre gennem en forståelse for deres nye familiesituation. En del af forløbet går ud på, at forældrene er i praktik og deltager i det pædagogiske arbejde på lige fod med pædagogerne.

I Birken tager man hånd om hele familien og jo før jo bedre. De fleste kommer til Birken lige efter, at barnet har fået stillet en diagnose. De er i krisetilstand og har brug for at få skabt rammer og tilført værktøjer til at få familielivet til at fungere for alle.

Børnehavens primære formål er at behandle barnet. Men skal barnet hjælpes, skal forældrene klædes på og tages hånd om, så alle arbejder sammen for at opnå de mest optimale betingelser for vækst og udvikling, så barnets kan være i et tilbud med mindst mulig indgriben fremadrettet.

Det er forældreprogrammets hensigt, at familierne generobrer deres families livskvalitet og klædes på til at skabe det bedste liv for hele familien.

Vi giver hinanden det bedste af det, som virker for barnet og familien.

Alle kan med ganske få midler udvikle deres eget forældreprogram uanset behandlingsgrupper, alder, diagnose m.m.

På workshoppen vil programmet blive præsenteret af pædagoger og forældre.

Bevidst ikke-dømmende opmærksomhed

29. april kl. 12.30 - 13.3
30. april kl. 10.00 - 10.55

Michael Harboe Kvistgaard,
Specialpædagogisk konsulent

Mindfulness, der kan beskrives som ”bevidst ikke-dømmende opmærksomhed i nuet” er oppe i tiden. Resultaterne ved mindfulnessstræning er mange, og omfatter bl.a. mindsket stress, reduktion i negative emotioner, en forhøjet bevidsthed om sine egne tanker og hvordan disse påvirker ens egen adfærd samt opbygning af en ikke-reaktiv opmærksomhed.

Jeg har gennem de sidste 13 år beskæftiget mig med konflikthåndtering og gennem de seneste 5 år med mindfulness i specialpædagogiske sammenhænge. Jeg vil på workshoppen formidle overvejelser om, hvordan mindfulness er relevant i forhold til

”Low arousal tilgang” (ikke konfronterende konflikthåndtering).

Jeg vil desuden fortælle om hvordan ”meditation på fodsålerne” kan benyttes af unge til at håndtere deres aggression. En stor fordel herved er, at den unge får et værktøj til selv at håndtere sin aggression. Mine erfaringer med kombinationen af mindfulness og konflikthåndtering er fortsat begrænsede, så workshoppen vil i høj grad formidle forskning og egne overvejelser om, hvordan mindfulness kan benyttes til reduktion af intensiteten, antal og omfang af konfliktsituationer. Endeligt vil der på workshoppen blive mulighed for selv at stifte bekendtskab med mindfulness meditation.

Når familien rammes af skolevægring

29. april kl. 11.00 - 11.55
30. april kl. 9.00 - 9.55

Maiken Ziebell,
Leder af Vendepunktet, Behandlingsskolerne

Når et barn eller en ung har skolevægring, påvirkes hele familien. Børn og unge med skolevægring fylder meget i hjemmet, da de typisk bruger det meste af deres tid der. I nogle sager kan forældrene fastholde et arbejde, og andre gange er det absolut nødvendigt at blive hjemme sammen med barnet. Søskende er oftest også mærket af belastningen. Nogle trækker sig fra familien og vil helst være usynlige. Andre søskende får også massivt fravær.

Vendepunktet under Behandlingsskolerne har de seneste 2 år arbejdet intensivt med skolevægring. Et succeskriterie for at få eleverne i skole er, at de pårørende inddrages i processen. Vi kan se, at det virker med et tæt samarbejde både med forældre, søskende og andre, der er tæt på familierne. For i en skolevægringssag er hele familien belastet. Kom og hør, hvordan vi griber det hele an og hvilke krav og hensyn, man kan stille til pårørende til elever med skolevægring.

Mestringsstrategier

29. april kl. 15.00 - 15.55
30. april kl. 13.00 - 13.55

Anne Schwartzbach, pædagog

Workshoppen, der primært henvender sig til forældre, vil sætte fokus på de aspekter, der er i spil, når man har et barn, der får stillet en autismediagnose.

Oplægget vil bevæge sig hen over

- de følelser, der er på spil gennem tiden med diagnosticeringen.
- de oplevelser, forældrene vil møde i opdragelsen af det autistiske barn.
- en forståelsesramme for, hvorfor barnet agerer og reagerer på bestemte måder igennem opvæksten .

- at give nogle anvisninger på tilgange og forståelser, der kan være med til at skabe bedst muligt udgangspunkt for udvikling og selvstændighed.

Undertegnede er uddannet pædagog, og har arbejdet med børn, unge og voksne med autisme gennem 19 år.

Autisme og selvmordsadfærd

29. april kl. 12.30 - 13.30
30. april kl. 10.00 - 10.55

Catrine Madsin, autoriseret psykolog

Selvmondsadfærd ses ofte hos mennesker inden for autismspektret. For de fleste bliver det ved tankerne, men nogle ender af forskellige årsager med at føre dem ud i livet.

I min dagligdag som psykolog inden for det højt specialiserede autismeområde møder jeg disse mennesker samt deres pårørende og støttepersoner. Alle udtrykker stor bekymring, men også ofte en stor usikkerhed på, hvordan man kan forstå og bør håndtere selvmordsadfærd.

Formålet med dette oplæg er at give en overordnet introduktion til, hvorfor autismediagnosen giver øget sårbarhed for selvmordsadfærd og at give inspiration til særlige opmærksomhedspunkter og interventionsmuligheder hos den selvmordstruede med autisme.

Indholdet i oplægget vil være en vekselvirkning mellem overblik over forskning på området, praksiseksempler og konkrete værktøjer.

Kravafvisende adfærd og skolevægring

29. april kl. 15.00 - 15.55
30. april kl. 13.00 - 13.55

Morten Gantzler Oschlag

*AutismePlusFar, Søstjerneskolens,
Psykologisk Ressource Center.*

Der er i disse år et stigende fokus på skolevægring hos børn og unge inden for autismspektret.

Ligeledes er der et stigende fokus på og interesse for angstrelaterede tilstande som ekstrem, kravafvisende adfærd.

Netop skolevægringsproblematikker samt angst og ekstrem, kravafvisende adfærd i sammenhæng har jeg sammen med et hold dedikerede, højt specialiserede kollegaer på Søstjerneskolens og i Psykologisk Ressource Center i København haft mulighed for at blive en del klogere på, da vi har arbejdet med og forsket i børn og unge med ganske særlige profiler.

Parallelt med min professionelle autismetilværelse er jeg far til to unge mennesker på 13 og 16 med autisme, ADHD og PDA, som begge har gennemlevet 2 år's skolevægringsforløb med skift fra special- og til behandlingsskole.

Eller med andre ord. Privat har børnenes mor og jeg skullet forholde os til stort set de samme komplekse udfordringer og problematikker, som jeg har arbejdet med

professionelt. Dette har afstedkommet nogle perspektiver samt nogle ofte dyrt købte erfaringer, som nok aldrig ville have fundet vej til mig på anden vis.

For et par år siden valgte jeg at starte bloggen AutismePlusFar i det krydsfelt, der helt naturligt opstod mellem den professionelle og den private erfaringsverden.

Et krydsfelt der ikke var blevet mindre interessant, efter at en voksendredning havde mindet faderen og fagspecialisten (mig) om, at han selv engang har været en gammelklog, lille dreng, der i sine nedsmeltninger kunne både rydde og forlade klasseværelser.

Jeg kan således garantere, at vi kommer godt rundt om workshopens emne på en måde, der vil være rundet af nogle af de mange erfaringer og oplevelser jeg, i min egenskab af elev, forældre, underviser og behandler, har slæbt med mig ind i dette komplekse og dybt interessante arbejdsfelt.

Tosprogethed ved autisme – en udfordring, som kan blive en styrke

29. april kl. 12.30 – 13.30
30. april kl. 10.00 – 10.55

Cecilia Brynskov, ph.d., Autismeklinikken,
ekstern lektor ved København Universitet
og Aarhus Universitet

Der findes masser af tosprogede børn med autisme i Danmark, men emnet er underbelyst. Der findes både børn, som har lært to sprog fra begyndelsen, dansk og et andet sprog, og børn, der senere, enten i skolen eller af sig selv, lærer et andet sprog end dansk, fx engelsk.

En særlig variant af sidstnævnte gruppe er det stigende antal børn med autisme, der bliver bedre til engelsk end til dansk. Uanset typen kan tosprogethed være en udfordring, men kan også blive til en styrke.

Der kan opstå mange spørgsmål, når et barn er (ved at blive) tosproget. Skal man nøjes med at styrke det ene sprog eller satse på begge sprog på samme tid? Skal barnet have lov til at dyrke det engelske, når det måske sker på bekostning af det danske? Der er ingen nemme svar på disse spørgsmål, men workshoppen præsenterer viden om emnet og giver ideer og gode råd.

Workshoppen henvender sig både til fagfolk og forældre.

Hvor kommer nej'et fra?

29. april kl. 11.00 – 11.55
30. april kl. 9.00 – 9.55

Kamilla Kobæk, pædagogisk konsulent

Nej, jeg kan ikke! Nej, jeg vil ikke! Nej, har jeg jo sagt! Nej, og du kan ikke få mig til at ombestemme mig! Hvem har ikke mødt de udtalelser i samarbejdet med mennesker med ASF og/eller ADHD?

I denne workshop vil vi se på:

- Hvor kommer nej'et fra, og hvordan kan vi forstå det?
- Hvordan kan vi nuancere et nej?
- Hvordan finder vi den faglige fremdrift i et nej?

Oplægsholderen vil desuden give konkrete bud på, hvad et 'nej' gør ved os som professionelle, og hvorfor det er vigtigt at have faglige tilgange til et nej. Oplægget vil komme med bud på en tilgang, som er afprøvet med god effekt, så vi som fagfolk kan forholde os til et nej uden at opleve at stå stille.

Oplægget henvender sig primært til fagfolk.

Forståelse af problemskabende adfærd

29. april kl. 15.00 - 15.55
30. april kl. 13.00 - 13.55

Elina Sommer, Pædagogisk vejleder

Børn og unge med ASF, der endnu ikke har tilegnet sig/lært strategier, sociale spille-regler samt hensigtsmæssig adfærd, kan i skoleregi hurtigt få etiketten ”Adfærdsvanskelig, uopdragen, ukoncentreret, doven, manipulerende, diagnosebarn” osv. Fælles for disse børn er ofte, at de har kognitive udfordringer, som bevirker, at de reagerer uhensigtsmæssigt.

Gennem 12 års best practice fra specialafd. Øen, der er en specialskole for elever med ASF og ADHD i Faxe kommune, arbejdes der ud fra tesen: ”Børn gør det godt, når de kan”. Elever med problemskabende adfærd har ofte uro i deres nervesystemer, hvilket

bl.a. kan komme til udtryk ved mindre indlæring og sociale udfordringer. Gennem neuropsykologiske principper og metoder skabes en forståelsesramme for eleverne, hvor der tages afsæt i deres nærmeste udviklingszone og stilles krav herefter, hvilket resulterer i en mere hensigtsmæssig adfærd.

På workshoppen gives en kort gennemgang af den 3-delte hjerne af Susan Hart og de kognitive processer, der igangsætter problemskabende adfærd. Ud fra neuropsykologiske tilgange tydeliggøres, hvorfor den problemskabende adfærd opstår, og hvordan den kan forebygges, samt hvordan der kan skabes motivation til at opnå en mere hensigtsmæssig adfærd hos eleven.

Samtale med unge

29. april kl. 14.00 - 14.55
30. april kl. 11.00 - 11.55

Ida Knakkegaard, psykolog

Merete Kirkfeldt, psykolog

I Center for Specialpædagogiske Børnetilbud for vi ofte henvist børn/ unge til samtaleforløb, hvor omsorgspersoner omkring dem – forældre og/eller myndighed – i bedste mening ønsker, at børnene/de unge skal have en mulighed for at ”lette deres hjerte” – ”komme ud med, hvad de gemmer på”.

Vi vil på workshoppen fortælle om samtaleforløb med disse børn/unge, der henvises til os med henblik på at opnå indsigt i eget

handicap/egen funktionsnedsættelse. Vi vil give eksempler på de metoder, som vi anvender i forløbene, blandt andet motiverende interview. Vi vil belyse, hvordan vi arbejder i feltet med modstand fra de unge, og vi vil komme med bud på forståelse af, hvad der er på spil for dem.

Sensorisk bearbejdningsforstyrrelser hos børn og unge med autisme

29. april kl. 12.30 - 13.30

30. april kl. 10.00 - 10.55

Ingelis Arnsbjerg Ergoterapeut

Forstyrrelser i bearbejdning af sansepåvirkninger fra egen krop og fra omgivelserne påvirker trivsel, aktivitet, læring og social kontakt.

Det er vigtigt for såvel mennesker med autisme som deres omsorgspersoner at opnå kendskab til art og omfang af forstyrrelser i sensorisk bearbejdning. Og ikke mindst, hvad man kan gøre for at afhjælpe effekten.

Børn og unge med autisme har behov for udvikling af selvreguleringsstrategier, som kan forebygge overstimulation eller afhjælpe den.

I denne workshop gennemgås sensoriske bearbejdningsforstyrrelser af forskellig art.

Der gives eksempler på behandlingsmetoder og på sensoriske strategier og redskaber, som kan mindske ubehag, isolering og fremme regulering og coping-mekanismer.

Fysiologiske tilstande af stress affødt af sanseforstyrrelser kan påvirke eksempelvis trivsel, socialt engagement, praktiske færdigheder og læring.

Workshoppen inkluderer information om Neurofysiolog Dr. Stephen Porges' forskning, som belyser, hvordan fysiologiske tilstande af stress kan hæmme kontakt og samspil, og vigtigheden i så vidt muligt at sikre optimal arousal og balance i det autonome nervesystem.

Visuelt støttende samtale

29. april kl. 11.00 - 11.55

30. april kl. 9.00 - 9.55

Annette Møller, Afdelingsleder

At blive hørt og forstået i sine budskaber er en menneskeret for alle, og at kunne bringe sin stemme i spil ligeså. Dog opleves det ofte, både i professionelle sammenhænge og i private rammer, at kommunikationen mellem personen med autisme og omsorgspersonen, går galt. En af grundene er ofte, at os der ikke har autisme elsker at bruge ord.... mange ord. Lige sådan med vores kropssprog, vores mimik og gestik og vores dobbelttydige budskaber. Til stor frustration for personen med autisme.

I Rådgivningsafdelingen på Autisecenter Nord-Bo har vi gennem flere år arbejdet på

at udvikle samtaleredskaber, der kan benyttes i samtaler med personer med autisme. Samtaler om alt det, der er vigtigt, og som der er brug for at få sat ord på.

Vi ved, at personer med autisme ofte kan have svært ved at sætte egne ord på og kunne forklare, hvad der er på spil, og derfor er der brug for at gå andre veje. Denne workshop sætter fokus på, hvorfor metoderne virker, og der vil blive givet konkrete eksempler på samtaleark og på samtaleemner udviklet i Rådgivningsafdelingen.

Workshoppen henvender sig til fagfolk, professionelle og personer med autisme.

Autisme, angst og OCD

29. april kl. 12.30 - 13.30

30. april kl. 10.00 - 10.55

Ken Jacobsen, pædagogisk konsulent

Sophie Lykke, pædagogisk konsulent

Vi oplever både internt i vores egen organisation og i vores virke som VISO-leverandører en stigende efterspørgsel på viden om kombinationen af autisme og OCD / angst. Det er vores erfaring, at det er vigtigt at være skarpe på, hvad vi snakker om, når vi siger "angst" eller "OCD", idet det er afgørende for, hvordan vi bedst tilrettelægger den pædagogiske indsats.

På denne workshop vil vi formidle viden om kombinationen af autisme og angst / OCD

og videregive vores erfaringer med vigtigheden af en tværsektoriel og professionel indsats i samarbejde med borgeren.

Vi vil endvidere belyse spørgsmål som:

- Hvordan støtter man bedst et autistisk menneske, der lider af angst / OCD?
- Hvad er vigtigst at rette hjælpen mod – eksponering ift. OCD eller stressreduktion ift. autismen?

Målgruppe: Professionelle samt andre interesserede.

Tilstande af stress affødt af sanseforstyrrelser kan påvirke trivsel, socialt engagement, praktiske færdigheder og læring.

Lad os lege

29. april kl. 11.00 - 11.55

30. april kl. 9.00 - 9.55

Rikke Steensgaard,

Psykolog i AutismePotentiale

Line Gebauer, *Psykolog ved Langagerskolen, lektor og ph.d.*

Autismefagfolk fra Langagerskolen samarbejder netop nu med nogle forskere fra Aarhus Universitet om at undersøge, hvordan vi kan gøre det meningsfuldt og sjovt for autistiske mennesker at samarbejde og kommunikere.

Udgangspunktet er at skabe det optimale læringsmiljø, hvor autistiske børn og unge kan få positive samspilserfaringer og dermed værdifuld social læring.

På Langagerskolen er der derfor oprettet en

LEGO-klub, hvor autistiske børn, som en del af deres tilbud på Langagerskolen, kommer og leger med hinanden via en struktureret legeinterventions-metode. LEGO-klubben udvikles og tilpasses dog løbende via samskabelsesprocesser mellem børn og voksne, dvs. børnene inddrages som ligeværdige og aktive parter i at forme LEGO-klubben.

I denne workshop vil vi gerne fortælle om baggrunden for LEGO-klubben samt vores hypoteser og foreløbige erfaringer. Dertil håber vi at kunne inspirere mere generelt til at anvende leg og samskabelse med autistiske mennesker som metoder i den daglige pædagogiske praksis.

Når IQ'en skygger

IQ og eksekutive vanskeligheder

29. april kl. 14.00 - 14.55

30. april kl. 11.00 - 11.55

Kirsten Krabek Frantzen, *autoriseret psykolog, ph.d., Specialområde Autisme*

Victoria Wohlert, *autoriseret psykolog*

Intelligens er et emne, der ofte skaber debat og store følelser. Det kan være udfordrende at føle sig reduceret til et tal (en samlet IQ), som for nogle ikke altid er retvisende, grundet en skæv kognitiv profil. Denne udfordring er dog velkendt.

Mere ukendt er det dog, hvad der forårsager, at man trods en høj IQ, fortsat kan have store vanskeligheder i hverdagen. Kombinationen af høj IQ og massive eksekutive vanskeligheder har stor betydning i forhold til oplevelsen af succes og selvstændighed i hverdagen. Populært sagt skygger IQ'en for de eksekutive vanskeligheder, ▶

Skolefravær

29. april kl. 11.00 - 11.55

30. april kl. 9.00 - 9.55

Regnar H. Thisted

Birgit Willum

Tina Tønnesen

Langagerskolens konsulentteam

På Langagerskolen i Aarhus er vi i samarbejde med Richard Mills, forskningschef for Research Autism, i gang med et undersøgelsesstudie af, hvorfor vi ser flere og flere børn og unge med autisme, der har et bekymrende lavt fremmøde eller slet intet fremmøde på skolen.

I vores projekt bruger vi betegnelsen ”Skolefravær” og ikke skolevægring, da vores hypotese er, at det ikke er vægring mod skolen, men at det lave fremmøde kan være betinget af andre vanskeligheder herunder sensoriske udfordringer.

Vi vil præsentere data fra vores arbejde med den danske version af spørgeskemaet ”School Refusal Assessment Scale” samt formidle barnets stemme på baggrund af interviews.

Herudover vil vi præsentere resultater fra semi-strukturerede interviews med skolens personale, forældre og elever.

På vores workshop vil vi invitere deltagerne til videndeling og dialog om erfaringer vedrørende gruppen af børn og unge meget højt skolefravær.

Henvender sig til fagfolk, pårørende og personer med ASF.

da den høje IQ bevirker, at mange autister hurtigt og ofte ubemærket undviger de problemstillinger, der er svære for dem. Netværk, støttepersoner og samarbejdspartnere er derfor udfordret på to punkter:

1. I forhold til identificeringen af de bagvedliggende vanskeligheder.
2. I forhold til forståelsen af, at de begavelsesmæssige ressourcer og kompetencer ikke udnyttes bedre (eksempelvis i forhold til uddannelse og arbejde).

Når IQ'en skygger er konsekvensen ofte, at man ikke i tilstrækkelig grad kompenseres for graden af de eksekutive vanskeligheder. På det personlige plan er konsekvensen frustration og nedsat livskvalitet.

Nederlagsprægede erfaringer er ofte selvforstærkende i forhold til identitet og selvforståelse. Hvis man ikke kan bruge sin høje IQ, hvad har man så tilbage? Derfor bliver det så centralt at få identificeret: Hvad er diagnose og hvad er dovenskab?

Autisme, stressforståelse og skolevægring

29. april kl. 14.00 - 14.55
30. april kl. 11.00 - 11.55

Insa Freese,
Autoriseret psykolog

Livet rummer mange udfordringer for børn og unge med autisme, som kan føre til mistrivsel og et stærkt forhøjet stressniveau for både dem selv og deres familier. Nyeste tal fra Autismeforeningen viser, at 35 % af børn og unge med autisme lider af skolevægring i alt mellem et par uger og op til flere år.

På familiefronten kan dagligdagen være præget af konflikter, angst, udadreagerende adfærd eller social isolation af barnet/den unge, og skolevægringen udgør en stor udfordring for både familien og det professionelle netværk.

Hvis vi skal forstå barnets/ den unges adfærd, må vi forsøge at forstå årsagerne bag adfærden, og hvordan de spiller sammen i

konkrete udfordringer. Behandling af disse årsager kan involvere mange forskellige fagpersoner, og undersøgelser foretaget af bl.a. VISO peger på, at koordinerede og helhedsorienterede indsatser med etablering af fælles forståelse og fælles mål er afgørende i forhold til overvindelse af skolevægring.

I workshoppen vil jeg anvende Hejlskov-Uhrskovs stressmodel (Elven, 2010) som forståelsesramme for de udfordringer, børn og unge med autisme kan opleve forud for og i forbindelse skolevægring.

Med afsæt i en case vil jeg fremlægge erfaringer fra og overvejelser omkring skolevægring og helhedsorienterede indsatser.

Bryd isolationen

29. april kl. 15.00 - 15.55

30. april kl. 13.00 - 13.55

Mette Tellerup Larsen,

Direktør på Basen skole og dagbehandling, STU og Kompetencecenter

Luise Juel,

Behandler og underviser på Basen skole og dagbehandling, STU og Kompetencecenter

Hvordan arbejder man med børn og unge, der har isoleret sig i hjemmet?

Skolevægring og isolation kan have mange årsager, men kan ofte knyttes til børn og unge med autismespektrumforstyrrelser og andre psykiske vanskeligheder. Skolevægring handler ofte om børn og unge, som har haft skolefravær i kortere eller længere perioder. Uden den rette indsats, kan skolevægringen udvikle sig til mere alvorlige isolationsproblematikker, hvor den unge isolerer sig på sit værelse eller slet ikke kommer ud af hjemmet.

Fokus for workshoppen vil være på, hvordan man helt konkret arbejder med børn og unge, der har isoleret sig derhjemme, og

hvordan man kan tilrettelægge individuelle undervisnings- og behandlingsforløb i hjemmet.

Vi vil formidle, hvordan vi konkret tilrettelægger vores arbejde med denne målgruppe og arbejder målrettet med gradvist at bryde isolationen og integrere de unge på Basen. Udgangspunktet er naturligvis individuelt, hvor vi benytter os af en række værktøjer og metoder, der har vist gavnlig effekt på målgruppen. For at opnå størst mulig succes, inddrages forældrene som aktive medspillere i en løsning, hvor det tydeliggøres, hvad forældrene kan gøre.

Vi arbejder ud fra en kognitiv adfærdsteraeutisk ramme. Det er dog vores erfaring, at den allervigtigste opgave er at tilbyde en tillidsfuld relation og få opbygget et samarbejde med den unge på den unges præmisser. Dette er altafgørende for, at den unge kan genfinde troen på fremtiden og derigennem motivationen til at komme ud af hjemmet og tilbage i skolen.

Rusmidler og autisme

29. april kl. 11.00 - 11.55
30. april kl. 9.00 - 9.55

Sine Ahnfeldt Kjeldsen, autoriseret psykolog,
Toké von Eitzen,
socialpædagogisk medarbejder
– begge fra Specialområde Autisme

I Specialområde Autisme oplever vi, at traditionelle misbrugsbehandlingstilbud er utilstrækkelige i forhold til flertallet af de borgere, vi samarbejder med. Derfor har vi gennem de seneste år haft fokus på opkvalificering for at kunne afhjælpe rusmiddelproblematikker hos autistiske borgere.

Vi kan hverken tilbyde nemme løsninger eller standardiserede programmer. På workshoppen præsenterer vi derimod vores faglige overvejelser på et praksisnært

niveau samt nogle af vores foreløbige erfaringer. Vi formidler væsentlige opmærksomhedspunkter, som danner udgangspunkt for vores arbejde med disse komplicerede problemstillinger. Vi tror på en kontinuerlig indsats og individuelt tilpasset tilgang, som implementeres helt ind i borgerens hverdag.

Vi forsøger at finde de bagvedliggende årsager til det problematiske forbrug af rusmidler, og vi tager altid udgangspunkt i borgerens egne motivationer og grundlæggende forudsætninger.

Du får et indblik i viden om målrettet indsats omkring problematisk brug af rusmidler hos autistiske borgere.

Arousal

29. april kl. 15.00 - 15.55
30. april kl. 13.00 - 13.55

Kirsten Bundgaard,
Konsulent med speciale i ASF og ADHD

Low arousal er efterhånden ved at være et kendt begreb som konflikt håndteringsmetode og pædagogisk tilgang.

Men hvad betyder 'arousal' egentlig? Hvad er 'arousal' og 'arousalniveau' for noget? Hvorfor er det både et fysiologisk begreb og en pædagogisk tilgang, og hvordan hænger de sammen?

Hvordan kan diagnoser og traumer føre til et forhøjet arousalniveau?

Kan vi som forældre og fagpersoner hjælpe med at normalisere et forhøjet arousalniveau, så de mennesker vi er sammen med og/eller arbejder med får et bedre og mindre konfliktfyldt liv?

LA2 - implementering og cases

29. april kl. 17.00 - 17.55

30. april kl. 13.00 - 13.55

Charlotte Holmer Kaufmanas, vicedirektør
Trine Cervin, vicedirektør
Majbritt Johansen, pædagog
Alle 3 i Karisefonden

LA2 trækker på metoden Low Arousal og inspireres samtidigt af recovery-perspektivets fokus på udvikling, deltagelse og borgerens indefra-perspektiv i forhold til drømme, ønsker og håb.

Oplægget vil fokusere på implementering af LA2 i Karisefonden, et bo-, beskæftigelses- og uddannelsesstilbud til 103 unge med udviklingshæmning og/eller autisme. Vi har deltaget i et projekt i Socialstyrelsen i forbindelse med de nye nationale retningslinjer

for voldsomme episoder i botilbud. I den forbindelse har vi valgt at implementere LA2.

Vi vil præsentere, hvordan vi har implementeret LA2 i vores organisation, med udgangspunkt i forandringsledelse, implementeringsteam og stor ledelsesopbakning. Derudover vil vi fremlægge, hvordan vi har indarbejdet LA2 i de pædagogiske planer, og hvordan vi fremlægger arbejdet på statusmøder med kommuner.

Sidst giver vi eksempler på, hvordan konkrete beboere har haft gavn af LA2.

Hvem bestemmer egentlig over mig og mit liv? Det gør jeg!

29. april kl. 14.00 - 14.55

30. april kl. 11.00 - 11.55

Thomas Viskum

Workshoppen tager udgangspunkt i Borgernes indflydelse på eget liv. Hvad skal der til for at implementere selv-/medbestemmelse og indflydelse i hverdagen på en måde så etik, menneskesyn og levede liv forenes? Og hvordan spiller menneskerettigheder og pædagogik sammen i forhold til fremtidig udvikling?

Der sættes fokus på nogle af de udfordringer og dilemmaer, der kan opstå hos borgere, personale og pårørende, når servicelov

og konventioner efterleves på et botilbud; Hvordan omsættes borgernes ønsker til virkelighed? Hvordan undgås konflikterne i hverdagen? Hvordan afsøger vi vores antagelser? Hvordan skaber vi relationer?

På Højtøft har vi arbejdet bevidst med disse spørgsmål gennem 15 år, og vi har derfor mange eksempler og erfaringer fra praksisfeltet. Det er der vi kan dele viden, som vi kan tage med hjem.

Legetræningen PLAY

29. april kl. 14.00 - 14.55

Hanne Bendix, lærer og legetræner
Rikke K. Pedersen, pædagog og legetræner

Hvorfor er det så vigtigt for børn med autismespektrumforstyrrelser at lære at lege? Legen efter PLAY Project metoden trænes af forældre og de fagfolk, som omgiver barnet i hverdagen. Dette gør metoden både effektiv, fordi metoderne kan bruges i dagligdagens mange sammenhænge, og økonomisk overkommelig. Forældre og fagfolk superviseres en gang om måneden af en PLAY konsulent, som ud fra barnets udviklingsprofil udstikker ”kursen” for den næste måneds legetræning. Leg skal helst trænes så tidligt som muligt, gerne helt fra 2-årsalderen, men legetræningen kan også bruges til børn i skolealderen, som stadig gerne vil lege. I denne workshop gennemgår vi metoden. Via videoklip viser vi, hvordan børn på

mange niveauer profiterer af legetræning, og hvordan man kan lære børn fra en specialskole at lege først med en voksen og senere med andre børn. Vi viser også, hvordan legetræningen kan bruges på et døgnbehandlingstilbud.

Forskning har vist, at leg er en effektiv måde at træne børns sociale, kommunikative og sproglige færdigheder. Vi gennemgår forskellige forskningsresultater. Forskning har vist PLAY Project metodens effektivitet. Den træner især barnets sociale og sproglige kompetencer. De relaterer bedre til deres legekammerater og autismesymptomerne mindskes. Kognitivt funktionsniveau: Lavt, Middel, Højt. Målgruppe: Pårørende, personer med ASF og fagfolk.

Mindfulness og skole

29. april kl. 14.00 - 14.55

Susanne Hvidtfeldt, skolekonsulent
Birgit Isene, psykolog på Langagerskolen

Hvordan kan vi træne strategier fra mindfulness i en skolekontekst? Præsentation af et mindfulnessbaseret projekt på Langagerskolen for børn og unge med autisme og opmærksomhedsforstyrrelser.

Mindfulness er synligt i samfundsbilledet mange steder. Forskning vedr. mindfulness viser bl.a., at effekten af systematisk træning med 8 ugers mindfulnessprogram, MBSR, er reduktion af stress, øget emo- ▶

Børstning som metode til lindring af sansemodulationsforstyrrelser

29. april kl. 14.00 - 14.55

Henriette Nowack, ergoterapeut,
Julia Ebdrup, autoriseret psykolog,
Begge: Specialområde Autismes konsulentenhed Autismefokus

Mange autistiske mennesker bryder sig ikke om berøring, men de har stadig behov for at få livsnødvendige stimuli. Så hvordan kan man samarbejde om tilpas stimulering?

Workshoppen tager udgangspunkt i teori omkring sansebearbejdning, modulationsforstyrrelser, og hvorfor mange autistiske mennesker oplever sensoriske indtryk anderledes end de fleste andre mennesker. F.eks. hvorfor lyde, eller et strejf på huden kan opleves som smerte eller modsat hvorfor lugte, lyde eller beskeder, som andre lugter eller hører ikke registreres.

Herefter følger trykbørsteinstruktion med **Therapressure Brush®** med udgangspunkt i Wilbargers metode, som afprøves i praksis under selve workshoppen. Undervejs vil vi lægge op til erfaringsudveksling i at give eller modtage behandling for modulationsforstyrrelser og effekten heraf.

Workshoppen henvender sig til alle, der samarbejder med - eller selv har en anderledes sensorisk bearbejdning eller intolerance, uanset funktionsniveau.

Formålet er, at deltagerne opnår en større viden og forståelse for sensorisk bearbejdning, modulationsforstyrrelser og intolerance, og at deltagerne får viden om en metode til at give stimuli, som kan virke behagelig og reducere de gener, en modulationsforstyrrelse kan medføre.

tionsregulering ift. mere positive følelser samt øget trivsel.

Kan disse resultater overføres til gruppen af børn og unge med autisme og vanskeligheder med opmærksomhed?

På Langagerskolen er vi i gang med et mindfulprojekt, hvor vi undersøger, hvorvidt træning af meditationsøvelser samt viden om krop og sind kan gøre en forskel for børn og unge.

Vi ser på, om systematisk træning i en periode på 8 uger kan forbedre elevernes humør og reducere deres bekymringer i hverdagen. Vi vil beskrive projektet, illu-

strere nogle af øvelserne og effekten heraf. Endvidere vil vi beskrive udfordringer ved dette projekt, samt vores ideer til videre indsats.

WakeUp

Skal et barn med autisme hjælpes, skal forældrene klædes på, så alle arbejder sammen om at opnå optimale forhold.

Autismevenlig konference

For autistiske mennesker kan en konference med mange mennesker være overvældende og stressende. På en konference stilles der store krav til kommunikation og interaktion med andre deltagere, som kan være særligt krævende for konferencedeltagere og oplægsholdere med autisme.

Det kan også være en udfordring at navigere rundt i uvante omgivelser med mange mennesker og sanseinput, der forstyrrer.

For at fremme autismevenligheden på SIKON 2019 har vi valgt at investere i tiltag, som vi håber bidrager til en bedre conferenceoplevelse for alle.

Med venlig hilsen
Mehdi, Ellen og Linda

Mehdi Owliaie
Institutleder
Det Nationale Autismeinstitut

Linda Schwartz Larsen
Faglig leder
Det Nationale Autismeinstitut

Informationsstand

1 Informationsstand på konferencen

Placering af autisme-informationsstanden oplyses i mail til alle deltagere inden konferencens start.

Alle med autisme, der har behov for det, kan henvende sig vedr:

Indregistrering på konferencen

Personalet sørger for, at du får dit navneskilt, og hjælper dig med garderobe og indregistrering på hotellet.

Autistisk oplægsholder

Vores kontaktpersoner er på standen og tager imod oplægsholdere. Du kan blive ledsaget til det rum, hvor din workshop skal afholdes. Vi sørger for, at teknikken fungerer og påtager os opgaver som fx. ordstyring og tidsstyring, så du kan koncentrere dig om dit oplæg.

Udlevering af "Vis-hensyn" badge samt "Mit signal" armbånd og ørepropper

Vis-hensyn badgen er et tydeligt signal til folk omkring dig om, at du kan have brug for, at de tager hensyn og er tolerante. "Vis-hensyn" badge giver adgang til lokaler, 15 minutter før plenumoplæg starter. Hvis du ønsker at spise middag i salen mandag aften, har du også her adgang 15 minutter før, så du kan finde dig en plads.

"Mit signal" er et armbånd med både en rød og en grøn side. Hvis du vælger at vende den røde side udad, er dit signal, at du ikke ønsker, at andre henvender sig til dig. Hvis du vender den grønne side udad, signalerer du, at andre kan kontakte dig.

Udlevering af "Reserveret" skilt

Hvis du bruger "*Vis-hensyn*" badgen, kan du få udleveret et "Reserveret" skilt, som du kan lægge på den plads, du gerne vil sidde på. Du kan også bare sætte dig på den ønskede plads, før alle andre lukkes ind.

Informations-skærm

Skærmen viser lokaleændringer på kortet over conferenceområdet. Her får du også oplysninger om de øvrige muligheder i standen. Alle medarbejdere har "Spørg – mig" T-shirts på med logoer fra Landsforeningen Autisme og Det Nationale Autismeinstitut.

Book en rundvisning

Alle kan booke en fysisk rundvisning af hele conferenceområdet. Rundvisning gives af en medarbejder på Radisson og en medarbejder fra info-standen.

Støtte til sanserne

Du har mulighed for at reservere en kæde-vest eller lignende til afprøvning i op til 3 timer under konferencen. Udstyret udlånes fra Autisme Info-standen.

2 Spisning under konferencen

Særlige kosthensyn

Er du allergiker eller vegetar med særlige kosthensyn, skal du oplyse det i forbindelse med booking af din billet på www.sikon.dk. Her finder du også et felt, der hedder "øvrige oplysninger". I feltet "øvrige oplysninger" kan du skrive, at du ønsker "autisme special-menu", som består af en hovedret og en dessert: Pizza og vanilleis med knæk-glasur. Disse kan serveres både i salen og i

restauranten. Hvis du ønsker at spise på dit værelse, har du mulighed for at bestille en pizza samt et glas øl, vand eller vin (du kan bestille din pizza fra et menukort, som du får i Autisme info-standen). Du skal bestille din pizza i info-standen før kl. 16.00 mandag eftermiddag.

HUSK, at du skal skrive dine valg på din tilmelding, under "øvrige oplysninger" nederst på tilmeldingen, når du booker dit billet til konferencen.

"Vis-hensyn" badge giver adgang til restauranten, 15 min før buffeten åbner. Du kan reserveres plads med "Reserveret" skiltet, eller du kan blot sætte dig på den ønskede plads.

Mulighed for at spise i "stillezone" i forbindelse med særligt område for autister. I "stillezonen" er buffeten tilrettet autistiske sanser.

Middag med konversation

Mandag aften: Der ligger konversationskort på alle borde til brug for dialog med de andre ved bordet.

Alle deltagere og oplægsholdere med autisme får tilsendt en PDF-fil med disse informationer

- Kort, der viser ruten mellem Odense Banegård og konferencecenteret. Det tager ca. 15 minutter at gå.
- Kort over conferenceområdet inddelt i douche farver, ud fra lokale – zone inddeling.
- Mulighed for at benytte SMS-service på særligt nummer under konferencen ved spørgsmål eller akut behov for hjælp og støtte.
- 3 spisesteder i Odense tæt på hotellet til dem, som ankommer søndag.
- Annoncering af, hvordan og hvor man kan se plenumoplæg og udvalgte workshops på konferencen som live-streaming i beskryttede omgivelser.

- Alle med autisme har mulighed for indkvartering på H.C. Andersens hotel.
- Information om, hvilket stik der kan anvendes til tolke-udstyr, hvis man gerne vil anvende egne høretelefoner, samt info om dansk/engelsk kanal i tolkeudstyret.

Særlig information til autistiske oplægsholdere

En person håndterer alle oplægsholderes henvendelser før konferencen, herefter: Tildeling af kontaktperson under konferencen med navn, billede og funktion. Email adresse, du kan skrive til fra to uger inden konferencen, hvis du har spørgsmål. Information om, hvor oplægsholdere kan henvende sig for at få billeder af det lokale, de skal holde deres oplæg i. Hvilket it-udstyr er der til rådighed ved oplæggene. Information om, hvordan oplægsholder skal medbringe sit oplæg, f.eks. på USB-stik.

4 Stillerum/sanserum på konferencen

Lokale målrettet deltagere og oplægsholdere med autisme. Rummet indeholder bl.a. kuglestole, som man frit kan benytte og afprøve.

5 Under oplæg

Mulighed for at sende sine spørgsmål til oplægsholderen til et særligt SMS nummer. Spørgsmålet læses op af konferencier efter oplægget, så man ikke selv behøver at tage ordet.

6 Kontaktpersonernes opgaver, udover de ovenfor beskrevne

Bindeled mellem Radissons tekniske supportere og oplægsholderne med autisme.

Under oplæg er kontaktpersonerne tovholdere på følgende opgaver: Lukker dørene, sætter oplæg i gang, introducerer oplægsholder, holder øje med og styrer tiden, ordstyrer ved spørgsmål og afslutter oplægget til tiden.

Tag på kursus i 2019 og bliv klogere på autisme

KURSUSKATALOG 2019

For forældre og pårørende

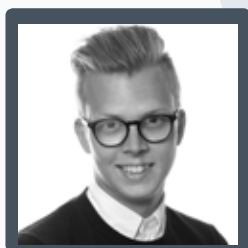
Vores kurser er for

- forældre og pårørende
- professionelle
- autister

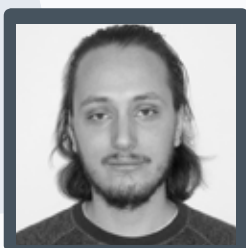
Hold øje med
autismeforening.dk
for yderligere
information

SIKON
Landsforeningen Autismes kurser og konferencer

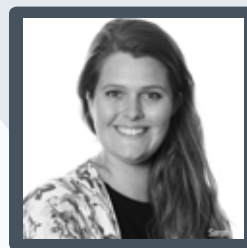
Team Autisme 2019

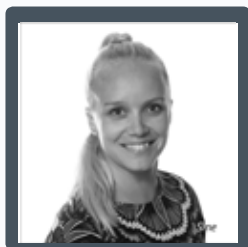
Patric Milandt
it-support

Jonas Reppel
kontaktperson

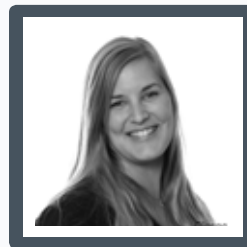
Sara Rasmussen
kontaktperson

Sine Hansen
kontaktperson

Nikolai Lønberg
kontaktperson

Dianna Milandt
kontaktperson

Vi glæder os til at modtage feedback i form af ris eller ros i forhold til de nye tiltag, så vi også på vores fremtidige SIKON konferencer kan skabe og fastholde en autismevenlig atmosfære.
Vi ønsker jer alle en rigtig god konference!

Messeområdet

Wellness Nordic Gyngestolen

- 1 Wellness Nordic Gyngestolen. En gyngestol med blid automatisk gyngning, der viser markante resultater ved at skabe ro ifm. uro og uadadreagerende adfærd.
- 2 Fiberdynen er en vægtdyne, som er blød som almindelig dyne. To modeller: Futura er almindelig dynetykkelse og Nova er tyndere og endnu mere omsluttende. Begge modeller 4-14 kg. www.wellnessnordic.dk

BASEN

BASEN er et skole- og dagbehandlingstilbud og STU-tilbud for børn og unge med psykiske udfordringer, der ikke kan rummes i almenområdet. Undervisnings- og læringsmiljøet er trygt og struktureret og behandlingen er implementeret i tilgangen og miljøet.

PRESS/TO FORLAGET

Forlaget Pressto udgiver bøger om autisme og andre diagnoser målrettet forældre, pårørende, lærere og pædagoger. Udgivelserne hjælper børn og unge til at få en lettere og bedre hverdag.

Habitus Faglig omsorg

HABITUS: Besøg HABITUS' stand, hvor du kan høre om vores specialpædagogiske tilbud til borgere med ASF og problemskabende adfærd.

PROTAC® INTEGRATING SENSES

Protac er Danmarks eneste producent af sansestimulerende hjælpemidler med plastkugler - baseret på sanseintegrationsteori og ergoterapi. Vi tilbyder bl.a. dyner, veste, puder, knætæpper og stole som hjælpemidler til mennesker med psykisk og motorisk uro.

aabentoft dk

MemoDayPlanner, MemoPlanner, Handi Sw og Handikalender. Hjælp til aktivitet, overblik og struktur på enkel og visuel vis.

Her afholdes konferencen

ODEON
Odeons Kvarter 1
5000 Odense C

Konferencepris

EARLY BIRD: Kr. 4.300,- pr. person dækker frokost og festmiddag mandag samt morgenmad og frokost tirsdag. Pris efter 1. marts 2018 er kr. 4.700,-.

Rabatordninger

Institutioner/skoler m.m. får 1 medarbejder med på konferencen helt gratis for hver 10 medarbejdere, de sender. Tilbuddet kræver, at man tilmelder alle 11 personer samtidig.

Afbud

Evt. afbud skal meddeles skriftligt. Ved afbud til og med den 28. marts 2018 refunderes 50 %. Ved afbud efter den 28. marts 2018 er der ingen refundering.

Overnatning

Konferencen afholdes på Odeon. Hotel H.C. Andersen arrangerer overnatning for alle deltagere på en række hoteller i kort afstand fra Odeon.

Personer med autisme, ansatte og frivillige samt de fleste af vores oplægsholdere overnatter på Hotel H.C. Andersen.

Derudover er der kun få pladser. Næsten alle andre hoteller er i gåafstand. Indkvartering på dobbeltværelse: kr. 795,- pr. person, enkeltværelse: kr. 900,-. Morgenmad er inkluderet i overnatningsprisen.

Søndagsankomst

Overnatning fra søndag til mandag: kr. 625,- pr. person inkl. morgenmad.

Indtjekning på hotelværelse

Indtjekning på hotelværelse fra kl. 16.00.

Parkering

Hotellet har 90 p-pladser. Parkeringskælder ved Odeon – lige ved siden af Radisson Blu Hotel: Parkeringen koster kr. 12,- pr. time, og man betaler kun for den tid, man parkerer. Man kan betale med Dankort, kontant og MobilePay eller tilmelde sig et abonnement, hvor systemet registrerer bilens ophold i p-kælderens og automatisk trækker pengene fra ejerens konto. Hvis man benytter offentlig transport, kan man gå fra Odense Banegård. Det tager 10-15 min.

Tilmelding

Tilmelding kan ske via hjemmesiden www.sikon.dk eller www.autismeforening.dk Tilmelding til søndagens arrangement kan ligeledes ske via SIKON hjemmeside. Sidstnævnte tilmelding er separat.

Betaling

Faktura fremsendes efter modtagelsen af tilmelding. Spørgsmål til fakturering kan rettes til Helle Bach på bogholder@autismeforening.dk. Hvis du tilmelder dig elektronisk, kan du vælge at betale med dankort.

Yderligere oplysninger

Konferenceprogrammet kan ses på SIKON via link på Landsforeningen Autismes hjemmeside www.autismeforening.dk. Programmet kan også bestilles på tlf. 20 57 63 30.

Konferenceinformation

Oplysning om overnatning, temagrupper og workshops m.m. forventes udsendt i ugen den 1. - 5. april 2018.

Øvrigt konferencemateriale udleveres ved indgangen mandag morgen.

Deltagerregistrering

Alle spørgsmål vedr. deltagerregistrering kan stilles til tlf. 20 57 63 30 eller på mail kursus@autismeforening.dk.

Fagligt indhold

Spørgsmål om konferencens faglige indhold kan stilles til Lars Grønlund, telefon 30 53 34 52 eller mail l-g@autismeforening.dk. Vi bestræber os på at sammensætte et varieret program. Synspunkter fra oplægsholdere under konferencen er ikke nødvendigvis udtryk for Landsforeningen Autismes holdning. Vi forbeholder os ret til at ændre i programmet ved afbud, ved for få tilmeldinger til temagrupper og workshops og i andre forhold, som SIKON ikke er herre over.

Støttemuligheder

Hvis barnet/den unge er under 18 år, kan man efter Servicelovens §41 søge sin kommune om bevilling af deltagerbetaling og øvrige omkostninger såsom pasning, tabt arbejdsfortjeneste og transport. Kontakt evt. Landsforeningen Autismes socialrådgiver Ulla Kjer på tlf. 70 25 30 65 vedr. udarbejdelse af ansøgning til kommunen.

Tolkning

Der er tolkning til dansk mandag og tirsdag i plenum.

Storskærm

Information om temagrupper og eventuelle ændringer vil blive annonceret på en storskærm i forhallen.

Temagrupper

Temagrupper med udenlandske oplægsholdere afholdes på engelsk. Der vil kun i begrænset omfang være oversættelse til dansk.

For mennesker med autisme

SIKON konferencen skal kunne rumme alle, der interesserer sig for autisme, både forældre, professionelle og mennesker med en autismediagnose. Vi er bevidste om, at SIKON kan være en overvældende oplevelse med en mængde forskellige og ukontrollerbare sanseindtryk fra tidlig morgen til sen aften. De mange mennesker og aktiviteter kan være en udfordring, særligt for dig, der har en autismediagnose.

Pauser med plenum på TV

Hvis du har brug for ekstra pauser i løbet af konferencen, men ønsker at følge vores plenum oplæg i salen, kan du benytte vores pauserum. Pauserummet ligger ved siden af restauranten, og herfra kan du følge alle plenum præsentationer transmitteret på TV, mens du nyder gratis kaffe, kakao og te og slapper af i en blød stol.

Plads til forskellighed

Husk, at du har mulighed for at ønske særlig forplejning, når du tilmelder dig. Du kan også vælge at spise din konferencemiddag og/eller din frokost i et mindre rum frem for i koncertsalen. Skriv dine ønsker til os i bemærkningsfeltet, når du tilmelder dig konferencen. På den måde får vi tid til at tage hånd om de særlige hensyn og forvandle dem til muligheder.

Målgruppe

Målgruppe

Alle med interesse i autisme. Konferencedeltagerne er en blandet skare af professionelle, personer med autisme og pårørende.

Konferencens formål:

- at dele viden om forskning, pædagogisk praksis og teori
- at udveksle erfaringer med andre professionelle, forældre eller autistiske mennesker
- at få inspiration, motivation, ideer og nye muligheder
- at lære nye kolleger/forældre/autister at kende og at uddybe allerede etablerede kontakter

Workshops

Når du tilmelder dig konferencen, skal du samtidig tilmelde dig de workshops, som du har lyst til at deltage i.

WakeUp workshops

Hvis du vil udnytte din tid på konferencen optimalt, kan du deltage i en af vores WakeUp Workshops tirsdag morgen.

Tilmelding

Du tilmelder dig via hjemmesiden www.sikon.dk. Du modtager en bekræftelse med oplysninger om overnatning, valgte workshops og temagrupper. Se også de praktiske oplysninger her i kataloget.

Landsforeningen Autismes
Kurser og Konferencer
Banestrøget 21, 2.sal
2630 Taastrup
www.SIKON.dk

Bliv medlem af Landsforeningen Autisme - det gør en forskel!

Du kan melde dig ind i Landsforeningen Autisme på vores stand i forhallen.

Landsforeningen Autisme arbejder kontinuerligt på at bedre forholdene for mennesker med autisme og deres pårørende. Mens du passer dit arbejde eller dine børn med autisme, kæmper vi politisk for, at dine interesser varetages, hvad enten du er pårørende lærer/ pædagog eller et menneske med autisme.

Som medlem modtager du Danmarks eneste fagblad om autisme, Autismebladet, 10 gange om året.

Følg Landsforeningen Autisme på Facebook i gruppen Landsforeningen Autisme

Eller få de seneste nyheder fra foreningen på:
www.autismeforening.dk

Kursuskataloget udgives af
Landsforeningen Autisme

Ansvarshavende redaktør
Heidi Thamestrup

Redaktion
Lotte Irlind
kursus@autismeforening.dk

Lars Grønlund
l-g@autismeforening.dk

Tryk
Filipsen Grafisk Produktion

Oplag
12.750

SIKON

Landsforeningen Autismes kurser og konferencer

SIKON
Landsforeningen Autismes
Kurser og Konferencer

Banestrøget 21, 2.sal
2630 Taastrup
Tlf. 70 25 30 65

www.autismeforening.dk